

Sygn. akt II Ca 346/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 września 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Dariusz Iskra (sprawozdawca)

Sędziowie: Sędzia Sądu Okręgowego Andrzej Mikołajewski

Sędzia Sądu Okręgowego Marta Postulska-Siwek

Protokolant Sekretarz sądowy Małgorzata Siuda

po rozpoznaniu w dniu 22 września 2016 roku w Lublinie, na rozprawie

sprawy z powództwa K. C.

przeciwko M. S. (1), A. S. (1) i A. S. (2)

o zapłatę kwoty 38571,95 zł z odsetkami ustawowymi

na skutek apelacji pozwanych – M. S. (1) i A. S. (1) od wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku z dnia 28 sierpnia 2015 roku, w sprawie I C 272/15

I. oddała obie apelacje;

II. zasądza solidarnie od A. S. (1) i M. S. (1) na rzecz K. C. kwotę 1200 zł (tysiąc dwieście złotych) oraz solidarnie od A. S. (1), M. S. (1) i A. S. (2) na rzecz K. C. dodatkowo kwotę 30 zł (trzydzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego;

III. przejmuje na rachunek Skarbu Państwa nieuiszczoną opłatę od apelacji A. S. (1) w kwocie 1929 zł (tysiąc dziewięćset dwadzieścia dziewięć złotych);

IV. przejmuje na rachunek Skarbu Państwa nieuiszczoną opłatę od apelacji M. S. (1) w kwocie 1929 zł (tysiąc dziewięćset dwadzieścia dziewięć złotych).

Andrzej Mikołajewski Dariusz Iskra Marta Postulska-Siwek

Sygn. akt II Ca 346/16

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 31 lipca 2014 roku, wniesionym w tym samym dniu do Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, powód – K. C., reprezentowany przez pełnomocnika, wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych – M. S. (1), A. S. (2) i A. S. (1) kwoty 38571,95 zł z ustawowymi odsetkami od kwot i za okresy wskazane w pozwie. Powód wnosił o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym.

W uzasadnieniu pozwu powód podniósł, że M. S. (1) i A. S. (2) są zobowiązani względem powoda z tytułu umowy dzierżawy części lokalu użytkowego powierzchni 28 m², położonego w L. przy ul. (...), wraz wyposażeniem, który

to dług został przez nich uznany, natomiast A. S. (1) w tytułu umowy poręczenia, wobec niewywiązania się ze zobowiązania przez M. S. (1) i A. S. (2) (k. 3-9).

*

Zarządzeniem z dnia 22 sierpnia 2014 roku stwierdzono brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym i skierowano sprawę do postępowania upominawczego (k. 74).

W dniu 23 września 2014 roku Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym i uwzględnił powództwo w całości (k. 79-81)

*

Od nakazu zapłaty z dnia 23 września 2014 roku pozwani wnieśli sprzeciwy, zaskarżając nakaz zapłaty w całości, wskazując na nieistnienie zobowiązania w wysokości wskazanej w pozwie, brak legitymacji po stronie pozwanej A. S. (1), niezłączenie do pozwu dowodów, a jedynie kserokopii, nie potwierdzonych za zgodność z oryginałem w przepisanej formie, wadę oświadczenia woli po stronie pozwanej A. S. (1) przy podpisywaniu umowy poręczenia w dniu 1 sierpnia 2012 roku – błąd oraz brak swobody, brak legitymacji A. S. (2) do występowania w postępowaniu w charakterze strony ze stosunku dzierżawy lokalu użytkowego wobec braku podpisu pozwanej na wskazanej umowie z dnia 1 grudnia 2007 roku i aneksie z dnia 2 września 2008 roku do tej umowy, wadę oświadczenia woli po stronie pozwanego M. S. (1) przy podpisywaniu porozumienia o uznaniu długu w dniu 1 sierpnia 2014 roku – błąd oraz brak swobody, brak pełnomocnictwa dla pełnomocnika pozwanego do reprezentowania w sprawie o zapłatę przeciwko A. S. (1), nieuwzględnienie, że pomiędzy stronami były prowadzone rozmowy co do zawarcia ugody.

Pozwani wnieśli o „uchylenie nakazu zapłaty”, oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanych kosztów postępowania. (k. 110-112, 114-116, 118-120).

*

Wyrokiem z dnia 28 sierpnia 2015 roku Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku:

1. zasądził solidarnie od M. S. (1), A. S. (2) i A. S. (1) na rzecz K. C. kwotę 38571,95 zł z odsetkami ustawowymi:

- od kwoty 289,69 zł od dnia 1 sierpnia 2008 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 8,91 zł od dnia 15 czerwca 2009 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 150,67 zł od dnia 20 czerwca 2009 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 697,94 zł od dnia 17 maja 2010 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 151,28 zł od dnia 25 maja 2010 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 153,72 zł od dnia 24 sierpnia 2010 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 179,34 zł od dnia 23 października 2010 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 162,22 zł od dnia 22 października 2010 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 154,27 zł od dnia 22 lutego 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 2518,41 zł od dnia 16 lutego 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 159,21 zł od dnia 22 marca 2011 roku do dnia zapłaty,

- od kwoty 65,52 zł od dnia 29 marca 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 129,74 zł od dnia 23 kwietnia 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 2583,90 zł od dnia 16 czerwca 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 2.583,90 zł od dnia 16 lipca 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 91,88 zł od dnia 23 lipca 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 2583,90 zł od dnia 16 sierpnia 2011 roku do dnia (zapłaty),
- od kwoty 73,00 zł od dnia 29 sierpnia 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 1.583,90 zł od dnia 16 września 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 94,98 zł od dnia 04 października 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 583,90 zł od dnia 17 listopada 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 128,97 zł od dnia 07 grudnia 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 1583,90 zł od dnia 21 grudnia 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 91,11 zł od dnia 27 grudnia 2011 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 2583,90 zł od dnia 17 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 100,30 zł od dnia 17 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 2583,90 zł od dnia 16 lutego 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 89,10 zł od dnia 25 lutego 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 2583,90 zł od dnia 16 marca 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 129,20 zł od dnia 24 marca 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 2695,00 zł od dnia 16 kwietnia 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 105,00 zł od dnia 25 kwietnia 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 2695,00 zł od dnia 17 maja 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 99,93 zł od dnia 26 maja 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 2.583,90 zł od dnia 17 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 100,50 zł od dnia 24 czerwca 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 2503,85 zł od dnia 10 września 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 2503,85 zł od dnia 11 września 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 157,22 zł od dnia 11 września 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 143,03 zł od dnia 10 września 2012 roku do dnia zapłaty;

2. zasądził solidarnie od M. S. (1), A. S. (2) i A. S. (1) na rzecz K. C. kwotę 2900 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy ustalił, że K. C. użytkował w celu prowadzenia działalności gospodarczej lokal użytkowy o powierzchni 36,25 m², położony w L. przy ul. (...), na podstawie umowy podnajmu zawartej ze spółką (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, która wyraziła zgodę na wydzierżawienie części lokalu na rzecz osób trzecich. W dniu 1 grudnia 2007 roku K. C. zawarł umowę dzierżawy części wymienionego wyżej lokalu użytkowego o powierzchni 28 m², wraz z wyposażeniem, z J. S. i M. S. (1), prowadzącymi działalność gospodarczą pod nazwą „ (...) J. S., (...) spółka cywilna”.

Sąd Rejonowy ustalił, że z uwagi na zmianę składu osobowego spółki cywilnej (...) (ze spółki wystąpił J. S., a do spółki weszła A. S. (2)) K. C. zawarł aneks z dnia 2 września 2008 roku do umowy dzierżawy z dnia 1 grudnia 2007 roku. Aneks zawarty został z M. S. (1) reprezentującym spółkę cywilną (...). Na mocy tego aneksu strony zgodnie postanowiły, że w miejsce Dzierżawcy wstąpi A. S. (2) i M. S. (1), prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą „ (...) A. S. (2), (...) spółka cywilna”.

Sąd wskazał, że w umowie wraz z aneksem strony ustaliły wzajemne prawa i obowiązki. W zamian za dzierżawę lokalu z wyposażeniem pozwani zobowiązali się płacić:

a) czynsz dzierżawny według stawek naliczanych na dany miesiąc przez wynajmującego – (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością oraz

b) opłaty za dostawę mediów według zużycia, w oparciu o ich refakturę przez K. C. na podstawie dokumentów zapłaty dostawców mediów.

Sąd ustalił, że aneksem z dnia 15 września 2009 roku do umowy dzierżawy z dnia 1 grudnia 2007 roku wraz z aneksem z dnia 2 września 2008 roku strony uzgodniły, że czynsz dzierżawny za lokal wynajmowany od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością płacony będzie proporcjonalnie do zajmowanej powierzchni w następujący sposób: (...) A. S. (2), (...) spółka cywilna – 77,2%, K. C. – 22,8%.

Sąd Rejonowy ustalił, że z uwagi na zmniejszenie powierzchni przedmiotu dzierżawy z 28 m² na 26 m², w dniu 1 lipca 2012 roku K. C. zawarł nową umowę dzierżawy ze spółką cywilną (...) A. S. (2), (...) spółka cywilna, w której dzierżawcy w zamian za dzierżawę lokalu z wyposażeniem zobowiązali się płacić czynsz dzierżawny według stawek naliczanych na dany miesiąc przez wynajmującego – (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością oraz opłaty za dostawę mediów według zużycia i według stawek dostawcy mediów.

Sąd Rejonowy ustalił, że pozwani korzystali z lokalu w L. przy ul. (...), prowadząc w nim sklep z bielizną w ramach spółki cywilnej, jednakże bardzo nieregularnie wywiązywali się ze zobowiązań umownych, płacąc je ze znacznym opóźnieniem. W związku z niewywiązywaniem się ze zobowiązań umownych pozwani opróżnili i wydali przedmiotowy lokal wraz z wyposażeniem w dniu 31 sierpnia 2012 roku. Po zaksięgowaniu wszystkich wpłat pozwanych za okres użytkowania przez nich lokalu wraz z wyposażeniem pozostały niezapłacone faktury VAT, które składają się na kwotę dochodzoną pozwem – 38,571,95 zł. Sąd Rejonowy wskazał te faktury, wymieniając ich numer, datę wystawienia, kwoty należności i ich podstawy faktyczne oraz terminy płatności należności.

Sąd Rejonowy ustalił, że pomimo wielokrotnych wezwań do terminowego uiszczania zobowiązań A. S. (2) i M. S. (1) nie uregulowali zadłużenia. Na wniosek pozwanych zadłużenie zostało rozłożone na raty. W dniu 1 sierpnia 2012 roku oświadczenie o uznaniu długu zostało podpisane w imieniu spółki cywilnej przez M. S. (1). Na dzień 31 lipca 2012 roku wierzytelność z tytułu czynszu dzierżawnego oraz opłat za dostarczone media wynosiła 36060 zł, odsetki ustawowe wynosiły 5107,57 zł. Łączne zadłużenie A. S. (2) i M. S. (1) wynosiło 41167,57 zł. Pozwani uznali dług w powyższej wysokości i zobowiązali się do jego spłaty w dwunastu miesięcznych ratach w wysokości 3430,63 zł z odsetkami ustawowymi.

Sąd Rejonowy ustalił, że z uwagi na to, iż M. S. (1) pozostaje w związku małżeńskim, jego żona – A. S. (1) dodatkowo zobowiązała się w umowie poręczenia z dnia 1 sierpnia 2012 roku do spłaty zadłużenia wspólników spółki cywilnej (...) – A. S. (2) i M. S. (1) w razie niewykonania zobowiązania przez pozwanych. Ponadto poręczycielka zobowiązała się do zapłaty należności mogących powstać w przyszłości z tytułu zalegania z zapłatą należności wynikających z umowy dzierżawy.

Sąd Rejonowy ustalił, że pomimo uznania długu i złożenia poręczenia wspólnicy spółki cywilnej (...) nie uregulowali zadłużenia z tytułu umowy dzierżawy z odsetkami ustawowymi. Z uwagi na brak spłaty zadłużenia A. S. (2) i M. S. (1) byli w dniu 12 listopada 2012 roku wzywani do zapłaty kwoty 38706,88 zł z odsetkami ustawowymi. Następnie A. S. (2) i M. S. (1) byli wzywani do zapłaty czynszu dzierżawnego wraz z opłatami za dostawę mediów w łącznej kwocie 38706,88 zł w dniu 3 stycznia 2013 roku.

Sąd Rejonowy ustalił, że pismem z dnia 15 stycznia 2013 roku A. S. (2) i M. S. (1) ponownie uznali wysokość zadłużenia i zadeklarowali harmonogram spłat kwoty 38706,88 zł w ciągu jedenastu miesięcy, poczynając od lutego 2013 roku.

Sąd ustalił, że A. S. (2) i M. S. (1) byli wzywani do spłaty zadłużenia w łącznej kwocie 38571,95 zł w dniu 12 sierpnia 2013 roku, jednakże do dnia wniesienia pozwu nie spłacili powyższej kwoty. W związku z niespłaceniem zadłużenia przez pozwanych wspólników spółki cywilnej, pismem z dnia 30 września 2013 roku powód zawiadomił poręczyciela – A. S. (1) o niespłaceniu zadłużenia i wezwał do spłaty w terminie 7 dni od daty odbioru zawiadomienia. W wyznaczonym terminie ani pozwani wspólnicy spółki cywilnej ani poręczyciel zadłużenia nie spłacili.

Sąd Rejonowy wskazał dowody, na podstawie których dokonał ustaleń faktycznych, oraz przedstawił swoje stanowisko w zakresie oceny tych dowodów.

Sąd Rejonowy uznał za nieuzasadnione zarzuty podniesione przez pozwanych, wskazując, że nie zostały udowodnione twierdzenia stanowiące podstawę tych zarzutów.

Sąd Rejonowy omówił cechy umowy dzierżawy oraz przepisy Kodeksu cywilnego regulujące tę umowę i wskazał, że w dniu 1 grudnia 2007 roku strony zawarły pisemną umowę dzierżawy lokalu użytkowego, zmienioną aneksem nr (...) z dnia 2 września 2008 roku i nr 2 z dnia 15 września 2009 roku. Na podstawie tej umowy powód oddał w dzierżawę M. S. (1) i A. S. (2) lokal użytkowy wraz z wyposażeniem, zaś pozwani – dzierżawcy zobowiązali się płacić czynsz dzierżawny oraz opłaty za dostawę mediów według zużycia, w oparciu o ich fakturę przez K. C. na podstawie dokumentów zapłaty dostawców mediów. Następnie w dniu 1 lipca 2012 roku K. C. zawarł nową umowę dzierżawy ze spółką cywilną (...) A. S. (2), (...) spółka cywilna, w której dzierżawcy w zamian za dzierżawę lokalu z wyposażeniem zobowiązali się płacić czynsz dzierżawny według stawek naliczanych na dany miesiąc przez wynajmującego – (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością oraz opłaty za dostawę mediów według zużycia oraz według stawek dostawcy mediów. Pozwani prowadzili działalność gospodarczą w dzierżawionym lokalu, prowadząc sklep z bielizną, jednakże nie uregulowali terminowo zobowiązań, pomimo wielokrotnych wezwań do zapłaty. W dniu 1 sierpnia 2012 roku M. S. (1) i A. S. (2) złożyli oświadczenie o uznaniu długu, które zostało podpisane w imieniu spółki cywilnej przez M. S. (1). Na dzień 31 lipca 2012 roku wierzytelność z tytułu czynszu dzierżawnego oraz opłat za dostarczone media wynosiła 36060 zł, odsetki ustawowe wynosiły 5107,57 zł. Łączne zadłużenie A. S. (2) i M. S. (1) wynosiło 41167,57 zł. Pozwani uznali dług w powyższej wysokości i zobowiązali się do jego spłaty w dwunastu miesięcznych ratach w wysokości 3430,63 zł wraz z odsetkami ustawowymi. Z kolei żona M. A. S. dodatkowo zobowiązała się w umowie poręczenia z dnia 1 sierpnia 2012 roku do spłaty zadłużenia wspólników spółki cywilnej (...) – A. S. (2) i M. S. (1) w razie niewykonania zobowiązania przez pozwanych. Ponadto poręczycielka zobowiązała się do zapłaty należności mogących powstać w przyszłości z tytułu zalegania z zapłatą należności wynikających z umowy dzierżawy. Pomimo uznania długu i złożenia poręczenia wspólnicy spółki cywilnej (...) nie uregulowali. Pozwani nie kwestionowali wysokości zadłużenia. Pismem z dnia 15 stycznia 2013 roku A. S. (2) i M. S. (1) ponownie uznali wysokość i zadeklarowali harmonogram spłat kwoty 38706,88 zł w ciągu jedenastu miesięcy, począwszy od lutego 2013 r. Pomimo przedłożenia harmonogramu spłat pozwani nie wywiązywali się z zadeklarowanych spłat.

Sąd wskazał, że strona pozwana, składając oświadczenie woli o uznaniu roszczenia, uważała wówczas roszczenia za istniejące. Równocześnie strona pozwana nie udowodniła przesłanek związanych z wadą oświadczenia woli w postaci błędu (art. 84 k.c.).

Sąd Rejonowy przytoczył treść przepisów art. 84 § 1 i 2 k.c. oraz omówił zagadnienie błędu, jako wady oświadczenia woli.

Sąd uznał, że pozwany nie wskazał na żadne okoliczności przemawiające za wystąpieniem wady oświadczenia woli w postaci błędu.

Sąd Rejonowy przytoczył również treść przepisu art. 82 k.c. i wyjaśnił, że pozwani nie wskazali także na żadne okoliczności przemawiające za wystąpieniem wady oświadczenia woli w postaci braku swobody w wyrażeniu woli.

Sąd Rejonowy wskazał, że powód udowodnił swoje twierdzenia w zakresie umowy łączącej strony i wysokości należności z tytułu czynszu. Skoro zatem pozwani A. S. (2) i M. S. (1) nie uregulowali czynszu z tytułu umowy dzierżawy za i opłat za media, to powód miał prawo domagać się od nich zapłaty solidarnie kwoty 38571,95 zł. Zobowiązanie A. S. (1) wynika natomiast ze skutecznie zawartej z K. C. umowy poręczenia.

Sąd Rejonowy przytoczył treść przepisu art. 876 § 1 k.c. i wyjaśnił, że poręczyciel odpowiada za dług główny jak dłużnik solidarny, co uzasadnia domaganie się od poręczyciela spełnienia całego świadczenia.

Sąd Rejonowy wskazał, że podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach procesu za pierwszą instancję stanowią przepisy art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

*

Od wyroku z dnia 26 października 2015 roku apelację wniosła A. S. (1), wskazując, że zaskarża wyrok w całości.

Pozwana zarzuciła:

„1. naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów, poprzez nieuwzględnienie dowodów wskazanych w sprzeciwie od nakazu oraz poprzez nieuwzględnienie w całości relacji przedstawionej przez pozwanego,

2. odrzucenie złożenia pisma z dnia 19.08.2015 r. do Sądu,

3. niewskazanie dowodu na spełnienie przez powoda świadczenia wzajemnego”.

A. S. (1) wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania (k. 205).

÷

Od wyroku z dnia 26 października 2015 roku apelację wniósł również M. S. (1), wskazując, że zaskarża wyrok w całości.

Pozwana zarzucił:

„1. naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów, poprzez nieuwzględnienie dowodów wskazanych w sprzeciwie od nakazu oraz poprzez nieuwzględnienie w całości relacji przedstawionej przez pozwanego,

2. odrzucenie złożenia pisma z dnia 19.08.2015 r. do Sądu,

3. niewskazanie dowodu na spełnienie przez powoda świadczenia wzajemnego”.

M. S. (1) wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania (k. 209).

÷

Na rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 2 wyroku z dnia 28 sierpnia 2015 roku zażalenie wniósł powód, reprezentowany przez pełnomocnika, podnosząc, że zaskarża to rozstrzygnięcie „w całości”.

Powód wniósł o:

„1) zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez zobowiązanie pozwanych solidarnie do zapłaty na rzecz powoda kwoty 4346,00 zł tytułem kosztów sądowych,

2) zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych,

3) rozpoznanie zażalenia jako oczywiście uzasadnionego w trybie art. 395 § 2 k.p.c. przez Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku I Wydział Cywilny”.

Powód zarzucił „naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść postanowienia w postaci art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (...), poprzez zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu w wysokości 2900,00 zł, nie zaś 4346,00 zł” (k. 190-192).

÷

Na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik powoda wniósł o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego, a także o zmianę rozstrzygnięcia w zakresie kosztów procesu.

*

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja pozwanych jest bezzasadna i w związku z tym podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Na wstępie należy wskazać, że Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowych ustaleń w zakresie okoliczności faktycznych mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie oraz prawidłowej oceny zebranego materiału dowodowego. Ponowne przytaczanie tych ustaleń oraz rozważań w zakresie oceny dowodów jest zbędne.

Apelacje pozwanych są tak lakoniczne, że uniemożliwia to bardziej konkretne odniesienie się do przytoczonych w nich zarzutów. W szczególności nie jest uzasadniony zarzut naruszenia swobodnej oceny dowodów przez Sąd pierwszej instancji.

Przepis art. 233 § 1 k.p.c. stanowi, że sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

Naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. może polegać na błędnym uznaniu, że przeprowadzony w sprawie dowód ma moc dowodową i jest wiarygodny, albo że nie ma mocy dowodowej lub nie jest wiarygodny. Skuteczność zarzutu apelacji naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów wymaga spełnienia dwóch przesłanek:

1. Prawidłowe postawienie zarzutu naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów wymaga wskazania dowodu (dowodów), do którego zarzut ten się odnosi¹.

Ogólne zatem stwierdzenie, że doszło do naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów, nie spełnia wymagania sformułowania zarzutu naruszenia ściśle określonego przepisu prawa, w tym wypadku przepisu prawa procesowego². Naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. może sprowadzić się do zarzutu, że sąd przy ocenie wiarygodności i mocy dowodowej określonych dowodów przekroczył granice swobodnej oceny, dokonując oceny dowolnej, sprzecznej z wymaganiami

prawa procesowego, doświadczeniem życiowym oraz regułami logicznego myślenia. Rzeczą strony, która zgłasza taki zarzut, jest wykazanie, że przy ocenie wiarygodności i mocy dowodowej konkretnego dowodu, na podstawie którego sąd dokonał ustalenia faktycznego, przekroczono granice swobodnej oceny dowodów, a nadto iż miało to istotny wpływ na wynik sprawy. Jeżeli wnoszący apelację formułuje zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. uzasadniając go tym, że zachodzi sprzeczność ustaleń z treścią materiału dowodowego, to taki zarzut nie można uznać za uzasadniony³.

2. Postawienie zarzutu naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. nie może polegać tylko na przedstawieniu własnej, korzystnej dla skarżącego, opartej na własnej ocenie materiału dowodowego, wersji zdarzeń. Konieczne jest natomiast, przy posłużeniu się argumentami wyłącznie jurydycznymi, wykazywanie, że wskazane w art. 233 § 1 k.p.c. kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów zostały naruszone, co miało wpływ na wynik sprawy⁴.

Jeżeli sąd odwoławczy stwierdzi, że z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Ocena dowodów przeprowadzona przez sąd może być natomiast skutecznie podważona, jako nieodpowiadająca wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c. tak zwanej zasadzie swobodnej oceny dowodów, tylko w przypadku, gdy sąd wyprowadza z zgromadzonego materiału dowodowego wnioski sprzeczne z zasadami logiki lub zasadami doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych. Uprawnienie sądu drugiej instancji do dokonania odmiennych ustaleń bez ponowienia dowodów z zeznań świadków, czy też z przesłuchania stron, jest dopuszczalne i uzasadnione, ale w szczególności wówczas, gdy dowody te mają jednoznaczną wymowę, a ocena sądu pierwszej instancji jest oczywiście błędna. Same, nawet poważne, wątpliwości co do trafności oceny dokonanej przez Sąd pierwszej instancji, jeżeli tylko nie wykroczyła ona poza granice zakreślone w art. 233 § 1 k.p.c., nie powinny stwarzać podstawy do zajęcia przez Sąd drugiej instancji odmiennego stanowiska⁵.

Pozwani nie przytoczyli w zasadzie w apelacjach ani dowodów, których dotyczy zarzut naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów, ani też nie wskazali, jakie kryteria oceny tych dowodów zostały naruszone. Apelacje pozwanych nie zawierają w ogóle wskazania, w czym miałyby się wyrażać wadliwa ocena zebranego materiału dowodowego i w ogóle nie odnoszą się do oceny dowodów przedstawionej przez Sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Pozwani nie wskazują nawet, jakim dowodom Sąd pierwszej instancji powinien jego zdaniem dać wiarę, a jakim odmówić wiarygodności i mocy dowodowej. Uzasadnia to uznanie zarzutu naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. za nieuzasadniony.

Jedynym dowodem, co do którego zachodzi przypuszczenie, że został wskazany w apelacji w kontekście zarzutu nieprawidłowej oceny dowodów, są zeznania M. S. (1) złożone na rozprawie przed Sądem pierwszej instancji. W apelacjach użyto bowiem wyrażenia „nieuwzględnienie w całości relacji przedstawionej przez pozwanego”. Z tego sformułowania nie wynika jednak czy chodzi o pozwanego M. S. (1), czy odpowiednio każdego z pozwanych wnoszących apelację, jak również nie wynika, czy chodzi o zeznania złożone na rozprawie w dniu 28 sierpnia 2015 roku, czy też ogólnie o twierdzenia przytoczone w toku postępowania.

Gdyby miało chodzić o zeznania M. S. (1) złożone na rozprawie w dniu 28 sierpnia 2015 roku, to pozwani nie wskazują w apelacjach, dlaczego ocena wiarygodności tych zeznań, dokonana przez Sąd pierwszej instancji, miałyby nie być prawidłowa. Uzasadnia to przyjęcie, że zarzut nieprawidłowej oceny tych zeznań jest oczywiście bezzasadny.

Z kolei pozwane – A. S. (2) i A. S. (1) nie stawiały się na rozprawę w dniu 27 marca 2015 roku, jak również na rozprawę w dniu 28 sierpnia 2015 roku, i w związku z tym nie składały zeznań jako strona postępowania. Dotyczy to w szczególności rozprawy w dniu 28 sierpnia 2015 roku, na którą pozwane zostały wezwane do stawienia się osobiście w celu przesłuchania. Pozwane nie stawiały się i nie usprawiedliwiły swojej nieobecności, w związku z czym Sąd Rejonowy pominął przeprowadzenie dowodu z ich zeznań.

Zagadnienie nieprzeprowadzenia dowodu z zeznań pozwanych nie należy przy tym do sfery oceny dowodów i w związku z tym nie wiąże się ze stosowaniem przepisu art. 233 § 1 k.p.c. przez Sąd pierwszej instancji.

÷

Zarzut wskazany w punkcie 3 części wstępnej obu apelacji nie przystaje w jakikolwiek sposób do treści zaskarżonego rozstrzygnięcia. W rozpoznawanej sprawie nie był podnoszony przez pozwanych zarzut sprowadzający się do uzależnienia spełnienia przez nich świadczenia od równoczesnego spełnienia świadczenia przez powoda. Umowa dzierżawy rzeczy, w szczególności lokalu, jest umową wzajemną, jednak z istoty tej umowy wynika, że świadczenia stron nie mogą być spełnione jednocześnie. Poza sporem w rozpoznawanej sprawie było również to, że świadczenie powoda zostało spełnione, gdyż A. S. (2) i M. S. (1), jako wspólnicy spółki cywilnej pod nazwą (...), byli we władaniu wydierżawianego lokalu w okresie objętym żądaniem powoda.

÷

Trafne jest stanowisko Sądu Rejonowego, że pozwani – M. S. (1) i A. S. (1) nie udowodnili okoliczności faktycznych, które usprawiedliwiłyby ocenę, że ich oświadczenia woli złożone w dniu 1 sierpnia 2012 roku dotknięte były błędem co do treści czynności prawnej, jako wadą oświadczenia woli.

Twierdzenia pozwanych – M. S. (1) i A. S. (1) co do okoliczności faktycznych, przytoczone w uzasadnieniu sprzeciwu, nie były dostateczne do przyjęcia, że zachodzi błąd co do treści czynności prawnej (odpowiednio czynności prawnej uznania długu i czynności prawnej umowy poręczenia). Pozwani w ogóle nie wyjaśnili w sprzeciwach od nakazu zapłaty jakie „dokumenty związane z dzierżawą nieruchomości powoda” mieli podpisywać w dniu 1 sierpnia 2012 roku i na czym polega rozbieżność między treścią uzgodnień ustalonych, jakie miały być dokonane przed tym dniem, a treścią oświadczenia o uznaniu długu i treścią umowy poręczenia. W szczególności pozwani nie wyjaśnili, jakie dokumenty związane z dzierżawą miałyby podpisywać w tym dniu A. S. (1), skoro nie była wcześniej stroną umowy dzierżawy.

Z kolei zeznania pozwanego M. S. (1) złożone na rozprawie w dniu 28 sierpnia 2015 roku w ogóle nie wskazują, aby obecność M. S. (2) i jego żony podczas spotkania z powodem w dniu 1 sierpnia 2012 roku związana była z zamiarem podpisania innych dokumentów niż te, na które powołuje się w sprawie powód. M. S. (1) nie wyjaśnia w szczególności, dlaczego obecna była podczas spotkania A. S. (1) i dlaczego podpisywała jakikolwiek dokument.

Sąd Rejonowy oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka L. B., gdyż nie zostały wskazane okoliczności faktyczne, na które świadek miałby zeznawać.

Sądowi Rejonowemu znana była treść pisma pozwanych z dnia 19 sierpnia 2015 roku, gdyż pismo to zostało okazane przez pozwanych na rozprawie w dniu 28 sierpnia 2015 roku (k. 146). Sąd Rejonowy rozpoznał wnioski o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków wskazanych w tym piśmie.

Pozwani nie zgłaszali zastrzeżeń w trybie art. 162 k.p.c. co do oddalenia tych wniosków dowodowych. Okoliczności, na które mieli zeznawać świadkowie wskazani w piśmie z dnia 19 sierpnia 2015 roku, zostały określone bardzo lakonicznie, a teza dowodowa, że świadkowie mieliby zeznawać na okoliczność działania w błędzie pozwanej A. S. (1), była niedopuszczalna. Ocena, czy osoba działa pod wpływem błędu, należy do sądu, a nie do świadka. Świadek może co najwyżej zeznawać co do okoliczności faktycznych, z którymi przepisy Kodeksu cywilnego wiążą możliwość zaistnienia błędu w sensie prawnym.

Nie zostały wskazane również przez pozwanych okoliczności faktyczne, których miałby dotyczyć dowód z zeznań świadka J. S. (k.133).

÷

Abstrahując od tego, czy oświadczenia woli A. S. (1) i M. S. (1) złożone w dniu 1 sierpnia 2012 roku – odpowiednio przy zawarciu umowy poręczenia i oświadczenia o uznaniu – długu były dotknięte błędem, czy też nie, należy wskazać, że

uchylenie się od skutków prawnych tych oświadczeń woli mogło nastąpić jedynie przez oświadczenia złożone K. C. na piśmie (art. 88 § 1 k.c.), nie zaś z mocy samego prawa. Pozwani nawet nie podnosili, aby składali takie oświadczenia przed wniesieniem pozwu. W związku z tym za pisemne oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczeń woli, jako złożonych pod wpływem błędu, mogłyby być uznane co najwyżej sprzeciwy pozwanych od nakazu zapłaty z dnia 23 września 2014 roku, w których pozwani powołali się na błąd.

Odpisy tych sprzeciwów doręczone zostały pełnomocnikowi procesowemu powoda w dniu 27 lutego 2015 roku (k. 129-129v). Niezależnie od tego, czy pełnomocnik ten był również umocowany przez powoda do przyjmowania oświadczeń woli o charakterze materialnoprawnym, czy też nie, to oświadczenia pozwanych o uchyleniu się od skutków oświadczeń woli z dnia 1 sierpnia 2012 roku i tak byłyby bezskuteczne. Zgodnie z przepisem art. 88 § 2 k.c., uprawnienie do uchylenia się wygasa w razie błędu – z upływem roku od jego wykrycia. Pozwani nie wskazali wprawdzie, kiedy wykryli „błąd”, jednak skoro w sierpniu 2013 roku M. S. (1) otrzymał wezwanie do zapłaty długu odwołujące się między innymi do jego oświadczenia z dnia 1 sierpnia 2012 roku (k. 67-68), a w październiku 2013 roku A. S. (1) otrzymała wezwanie do zapłaty odwołujące się do zawartej przez nią umowy poręczenia (k. 69-70v), to należy uznać, że w tym czasie znali już treść złożonych przez siebie oświadczeń.

W związku z powyższym uprawnienie pozwanych do uchylenia się od skutków prawnych błędu wygasło, niezależnie od tego, czy błąd taki w rzeczywistości zaistniał, czy też nie.

÷

Mając na uwadze powyższe rozważania należało oddalić apelację, jako bezzasadną.

*

Na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zasądził solidarnie od A. S. (1) i M. S. (1) na rzecz K. C. kwotę 1200 zł oraz solidarnie od A. S. (1), M. S. (1) i A. S. (2) na rzecz K. C. dodatkowo kwotę 30 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

W związku z tym, że apelacja A. S. (1) i M. S. (1) została oddalona w całości, a zażalenie powoda zostało uwzględnione w całości, pozwani są stroną przegrywającą sprawę w całości w postępowaniu odwoławczym, z takim zastrzeżeniem, że koszty powoda związane wyłącznie z rozpoznaniem i rozstrzygnięciem apelacji obciążają solidarnie tych pozwanych, którzy wnieśli apelację, a koszty powoda związane wyłącznie z rozpoznaniem i rozstrzygnięciem zażalenia powoda obciążają solidarnie wszystkich pozwanych.

Koszty, które obciążają solidarnie A. S. (1) i M. S. (1) obejmują wynagrodzenie pełnomocnika procesowego powoda w kwocie 1200 zł, ustalone na podstawie § 6 pkt 5 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 roku, poz. 490 – tekst jednolity ze zmianami) w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1804).

Koszty postępowania odwoławczego, które obciążają solidarnie A. S. (1), M. S. (1) i A. S. (2) obejmują opłatę od zażalenia w kwocie 30 zł. Nie ma natomiast podstaw do zasądzenia na rzecz powoda kosztu w postaci odrębnego wynagrodzenia pełnomocnika za postępowanie zażaleniowe. Postępowanie zażaleniowe toczyło się w ramach postępowania odwoławczego obejmującego również postępowanie apelacyjne.

W sytuacji, w której sąd drugiej instancji rozpoznaje apelację jednej ze stron od wyroku oraz zażalenie strony przeciwnej na rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu zawarte w tym wyroku, nie mamy do czynienia z dwoma sprawami sądowymi w drugiej instancji, ale jedną sprawą, w której zapada jedno rozstrzygnięcie o kosztach. Rozstrzygnięcie takie zapada w orzeczeniu kończącym sprawę w drugiej instancji, którym jest wyrok rozstrzygający apelację. Jest to sytuacja taka sama jak ta, w której sąd drugiej instancji rozpoznaje apelacje obu stron od tego samego

wyroku. Pomimo odrębnego rozstrzygnięcia o każdej apelacji zapada jedno rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania apelacyjnego.

Także w opisywanej sytuacji strona reprezentowana przez adwokata lub radcę prawnego może przedstawić do rozliczenia w ramach kosztów postępowania odwoławczego (apelacyjnego) tylko jedno wynagrodzenie (opłatę za czynności) pełnomocnika procesowego będącego adwokatem lub radcą prawnym. Okoliczność, że w tej samej sprawie od tego samego wyroku wniesione zostały apelacje przez strony przeciwne, nie oznacza, że każda ze stron, jeżeli jest reprezentowana przez adwokata lub radcę prawnego, może przedstawić do rozliczenia w ramach kosztów podwójne wynagrodzenie takiego pełnomocnika (za „apelację własną” i „apelację przeciwnika”). To samo dotyczy wniesienia przez strony przeciwne apelacji i zażalenia od rozstrzygnięć zawartych w tym samym wyroku.

*

Na podstawie art. 113 ust. 1 (a contrario) ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 623) Sąd Okręgowy przejął na rachunek Skarbu Państwa nieuiszczoną opłatę od apelacji A. S. (1) w kwocie 1929 zł oraz nieuiszczoną opłatę od apelacji M. S. (1) w kwocie 1929 zł. W związku z tym, że obie apelacje zostały oddalone w całości, a pozwani zostali zwolnieni od tych opłat, brak jest podmiotu, na który mógłby zostać włożony obowiązek ich uiszczenia na rzecz Skarbu Państwa.

*

Z tych wszystkich względów i na podstawie powołanych wyżej przepisów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

Andrzej Mikołajewski Dariusz Iskra Marta Postulska-Siwek

1 Wyrok SN z dnia 28 kwietnia 2004 roku, V CK 398/03, Lex nr 174215; wyrok SN z dnia 23 stycznia 2001 roku, IV CKN 237/00, Lex nr 52528; wyrok SN z dnia 5 lipca 2000 roku, I CKN 291/00, Lex nr 303349; wyrok SN z dnia 25 listopada 2003 roku, II CK 293/02, Lex nr 151622.

2 Wyrok SN z dnia 24 czerwca 2008 roku, I PK 295/07, Lex nr 496401.

3 Wyrok SN z dnia 15 września 2005 roku, II CK 59/05, Lex nr 385605; wyrok SN z dnia 18 stycznia 2002 r., I CKN 132/01, Lex nr 53144.

4 Wyrok SN z dnia 16 grudnia 2005 roku, III CK 314/05, Lex nr 172176; wyrok SN z dnia 18 czerwca 2004 roku, II CK 369/03, Lex nr 174131; wyrok SN z dnia 15 kwietnia 2004 roku, IV CK 274/03, Lex nr 164852; wyrok SN z dnia 25 listopada 2003 roku, II CK 293/02, Lex nr 151622; wyrok SN z dnia 23 stycznia 2003 roku, II CKN 1335/00, Lex nr 439181; wyrok SN z dnia 27 września 2002 roku, IV CKN 1316/00, Lex nr 80273; postanowienie SN z dnia 23 stycznia 2001 roku, IV CKN 970/00, Lex nr 52753; wyrok SN z dnia 12 kwietnia 2001 roku, II CKN 588/99, Lex nr 52347; wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 19 czerwca 2008 roku, I ACa 180/08, Lex nr 468598, OSA 2009/6/55; Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 21 maja 2008 roku, I ACa 953/07, Lex nr 466440; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 lipca 2008 roku, VI ACa 306/08, Lex nr 504047; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 14 maja 2008 roku, I ACa 328/08 Lex nr 466423; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 9 kwietnia 2008 roku, I ACa 205/08, Lex nr 465086; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 30 stycznia 2008 roku, I ACa 1040/07, Lex nr 466431; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 27 lutego 2007 roku, I ACa 1053/06, Lex nr 298433; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 27 kwietnia 2006 roku, I ACa 1303/05, Lex nr 214251; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 stycznia 2006 roku, I ACa 1609/05, Lex nr 189371.

5 Wyrok SN z dnia 21 października 2005 roku, III CK 73/05, Lex nr 187032.